

KOLEKTUVINIS DARBAS

LIETUVOS KP ANYKŠČIŲ RAJONO KOMITETO
IR RAJONO DZD TARYBOS ORGANAS

1960 m.

lapkričio

13 d.

Sekmadienis

Nr. 92 (1179)

KAINA 15 KAP.

Eina nuo 1948 m.

Stomis dienomis
Lietuvos TSR
Aukščiausiosios
Tarybos Prezidiumo
Pirmininkas J.
Paleckis įteikė
vyriausybinius ap-
dovojimus res-
publikos sporti-
ninkams — XVII
Olimpinių žaidynių
Romoje daly-
viams. „Garbės
ženklą“ ordinas
įteiktas TSRS nu-
sipelnusiame spor-
to meistrui leng-

TSKP CK Plenumą sutinkant

Baigs ruošti sėklas

Nenutrūkstamai gau-
džia kullamosios „Už
talką“ kolūkyje. Prie
grūdų sandėlio vienas
po kito privažiuoja pil-
ni maišų su grūdais ve-
žimai. Čia irgi darbo
įkarštis. Be pallovos ūžia
fuktels, bimbli „Vi-
mās“. Po 10 tonų sėklų
kasdien paruošia grūdų
valytojų brigada. Ypač
gerai darbuojasi Domas
Dagys, Juozas Budrelka
ir kiti grūdų valytojai.
Jau paruošta miežių
„Aukšiniai II“ sėkla, ku-
rių derlius šiemet siekė
po 14 cent iš ha.

Kolūkyje jau iškulta
daugiau kaip pusė visų
javų ir 450 centnerių
geriausių veislinių grū-
dų supilta į sėklai skir-
tus aruodus.

Vidutiniškai antraisiais
septynmečio metais grū-
dų derlius iš ha gautas 3
cent didesnis, negu pernai.

Ruošdamiesi sutikti
TSKP CK gruodžio Ple-
numą, kolūkiečiai pasi-
ryžę iki gruodžio 1 d. ne-
tik iškulti visą derlių,
bet ir pilnai paruošti
sėklą. Agr. J. Rimkus

Kai metų pradžioje
buvo aptariami kolūkio
socialistiniai išpareigo-
jimai, karvių melžėjos
daug kalbėjo, ginčijosi.
Tik viena Genė Medžiuo-
lytė sėdėjo susimąsčiusi,
kažką skalčiuodama.

— Kiek gi galvoji
primelžti pieno per me-
tus? — paklausė fermos
vedėjas.

— Po tris tūkstančius
keturis šimtus kilogra-
mų, — ramiai atsakė G.
Medžiulytė.

— O gal daugiau? —
bandė įkalbinėti fermos
vedėjas.

— Pakaks. Sakoma,
aukštai šoksi — žemai
tūpsi, — nusišypsojo
Genė.

Fermos vedėjas, suve-
dęs metinius melžėjų iš-
pareigojimus, nusistebė-
jo:

— Oho! Po 3300 ki-
logramų pienelio iš kiek-
vienos karvės pasiryžot
gauti? Reiškia, beveik
300 kilogramų daugiau,
negu praėjusiais metais.
Na, tai laikykites, mer-
gužėlės! Reikės pasidar-
buoti atsakančiai.

— Nieko. Darbu vis-
ką galima įveikti, — at-
sakė G. Medžiulytė.

Jaunoji melžėja ėmėsi
rūpestingiau prižiūrėti
karves. Dažnai anksčiau
už kitas įinėi atleido į
karvidę, liuobdavo, gir-
dydavo galvijus.

Kai karvės buvo išgin-
tos į ganyklą, G. Me-
džiulytė tiesiog per
dienas neatsitraukdavo
nuo jų. Žiūrėk, kuri

nors iš 12 jos pri-
žiūrimų karvių nu-
stos pešusi žolę ir
ima bauboti. Melžė-
ja tuojau veda ją į
kitą ganyklą. O

įvairiausios žolės
kolūkyje netrūko.
Galvijai buvo riša-
mi ir dobiuose, ir
mišintuose, ir ple-
vose. Be to, per
dieną karvės gau-
davo po 1,5—2

kilogramus kon-
centratų. Nuo to,
kaip rūpestingai G.
Medžiulytė kilno-
davo karves iš vienos
ganyklos į kitą, kaip lai-
ku jas pagirdydavo, ir
priklausė jos darbo sėk-
mė. Jau vidurvasaryje
G. Medžiulytė tapo pir-
maujančia melžėja raje-
ne.

Spalio švenčių išvaka-

rėse fermos vedėjas J.
Zaranka pranešė kolūkio
valdybai gerą naujieną:

— Genė Medžiulytė
įvykdė savo išpareigoji-
mą. Iš kiekvienos karvės
įinėi primelžė po 3601
kilogramą pieno. Išpa-
reigojimas viršytas 200
kilogramų!

Bet G. Medžiulytės
prižiūrimų karvių pienin-
gumas nemažėja. Per

dieną jos gauna po 5 kg
vasarinių ir žieminių
šlaidų, po tiek pat dobi-
lų bei šieno, po 2 kg
koncentratų, po 40 kg
siloso arba runkelių. Iš
kiekvienos karvės G.
Medžiulytė primelžia po
11 kilogramų pieno.

Iki TSKP CK gruo-
džio Plenumo jaunoji
melžėja pasiryžo pri-
melžti dar po 400 kilo-
gramų pieno iš kiekvie-
nos karvės! Reiškia, sa-
vo metinį išpareigojimą
G. Medžiulytė viršys
600 kilogramų.

Iki Plenumo atidary-
mo dienos visos „Drau-
gystės“ kolūkio karvių
melžėjos pasiryžo įvyk-
dyti savo metinius išpa-
reigojimus. Kolūkis pa-
gamins po 350 centne-
rių pieno 100 hektarų
žemės naudmenų.

Nėra abejonės, kad
pieno gamybos metinį
išpareigojimą kolūkis
įvykdys. Šiemet sandė-
liuose paruošta žymiai
daugiau pašarų, negu
pernai. Vien tik tai iš ku-
kurūzų užaugta apie
1000 tonų siloso — po
10,5 tonos kiekvienai
karvei. Užpajamuota
160 tonų dobių ir šie-
no, didžiuliai kiekiai va-
sarinių ir žieminių šlau-
dų.

O darbščių melžėjų
kolūkyje nestinga. Jos
viską padarys, kad duo-
tą žodį ištesėtų.

N u o t r a u k o j e:
G. Medžiulytė.

B. MELENISKIS
„Draugystės“ kolūkis.

Konsultacijos savistovai studijuojantiems

LKP rajono komiteto
politinio švietimo kabi-
nete įvyko konsultacija
savistoviai studijuojan-
tiems marksistinės-len-
nininės teorijos klausimus.
Lektorius — konsultantas
dr. Z. Vailauskas skai-
tė paskaitą „JAV reak-
cinė politika rimtas stab-
dys talkai“.

Konsultacijos dalyviai
taip pat iš klausė paskai-
tą apie dr. N. Chruš-
čiovo veiklą SNO XV
sesijoje.

Savistoviai studiju-
jantiems marksistinės-le-
nininės teorijos klau-
simus konsultacijos bus
reguliariai ruošiamos
LKP rajono komiteto po-
litinio švietimo kabinete
kartą per mėnesį.

A. Bitėnas

Silpna darbo drausmė trukdo gamybą

KULTI REIKIA NEDELSIANT

„Sviesos“ kolūkyje
rudens darbai suvėlavo.
Laukuose dar nenuimti
cukriniai runkeliai, nė
saujos nėra supilta sėk-
lų. Brigadininkai bėgio-
ja, ragina žmones dirb-
ti sparčiau, bet tuos, ku-
rie dirba, ant vienos ran-
kos pirštų suskalčiuos.

— Nereikėjo po sa-
valtę įkurtuvių švęsti,
būtume seniai runkelius
nukasę ir kulti pradėję,
— supykusios kalba mo-
terys antroje brigadoje.

O buvo taip. Pasista-
tė kolūkietis J. Totorius
namą. Iškelė įkurtuves.
Tai neblogai, tokia jau
tradicija. Bet užlojo ne
dieną-dvi, o beveik visą
savaltę. Kiek daug gali-

ma buvo per tą laiką pa-
daryti!

Paskui prasidėjo pa-
girių, sveikatos taisy-
mai, ir tik ketvirtadienį
keturios moterys atėjo
cukrinių darinėti. Ką ke-
turi žmonės gali padary-
ti per dieną, kai viskas
vandenį tyvuliuoja, šal-
tis rankas gnaibo?

— Daugiau žmonių
nėr, — sako brigadinin-
kas Bačkulis.

Bet juk brigadoje yra
12 darbingų vyrų ir 19
moterų. Prie vieno klo-
jimo seniai stovi atve-
ta kullamoji. Argi nega-
lima buvo sudaryti kūlė-
jų grupę, pasitelkiant
talkininkų iš kitų bri-
gadų? Visa bėda, kad
čia dar nuo seno išga-
lėjęs darbu eliškumas.
Trečioji brigada pirmoji

baigė nuimti runkelius,
bet kulti irgi nepradeda
tol, kol nenuims runke-
lių kitos brigados.

O pradėti kūlimą bū-
tina jau seniai. Fermose
trūksta šlaidų pakra-
tams, trūksta miltų gy-
vuliams. Kolūkyje buvo
kulta tik tiek, kiek rei-
kėjo grūdų rudens sėjai.
Prakūle šlaidų taip, o ma-
šiną paliko likimo va-
liai, niekas nepasirūpino,
kaip ji dirbs toliau. Da-
bar, kai trečioje briga-
doje kūlimą galima pra-
dėti, pasirodė, jog suge-
dęs transporteris. Vėl
bėginėjimai, ieškojimai.
O kur gi buvo kolūkio
mechanikai iki šiol? Transporterį sutvarkyti
būtina, nes jis pavaduo-
ta daug darbo rankų.

DVIDESIMTMEČIAI „SENELIAI“

Žymiai geriau būtų
tvarkomasi, jei visi kol-
ūkiečiai būtų įtraukti į
kolūkinę gamybą, jei
būtų griežtai laikomasi
socializmo principo:
„Kas nedirba, tas neval-
go“.

Yra kolūkyje žmonių,
kurie visa širdimi dar-
buojasi, nors pečius sle-
gia daugelio metų na-
šta. Stal III brigados kol-
ūkietis M. Vizbaras šie-
met per 10 mėnesių iš-
dirbo 465 darbdienius.
I brigados laukininkys-
tės darbuotojas Ant. Ba-
niūnas darbo knygutėje
turi 388 darbdienius.
Tokių žmonių nemažai.

(Nukelta 1 2 psl.)

Pastaraisiais metais Lietuvos Žemės ūkio akade-
mijos mokslininkai sukūrė eilę naujų mašinų cukri-
niams runkeliams kompleksiskai auginti. Neseniai
mechanizavimo katedros dėstytojas A. Statkevičius ir
mechanikas K. Grybauskas sukonstravo ir pagamino
užkabinamąjį kombainą runkeliams nuimti, tinkamą
Lietuvos sąlygomis. Visas kombaino mechanizmas vei-
kia ant traktorinės važiuoklės. Gražiai nuplauti lapai
patenka į vieną bunkerį, o šakniavalsiai — į kitą.
Kombainas per dieną nuima vieną hektarą runkelių.
Nuotraukoje: dėstytojas A. Statkevičius ir
mechanikas K. Grybauskas naujos mašinos bandymo
metu.

M. Ogajaus (ELTOS) nuotr.

STALINGRADO SRITIS.

Tėvynės karo metu kovose ties Smolensku aštuonioliktmetis kulkosvaldininkas Genadijus Askarovas buvo sunkiai sužeistas ir neteko kojos. Iš ligoninės jis išvyko į Verchne Achtubino rajoną (Stalingrado sritis) ir nutarė tapti traktorininku. Tai atrodė sunkiai įgyvendinama svajonė. Bet buvusio kario tvirta valia ir ryžtas nugalėjo. Dar vyko karas, o Genadijus Askarovas jau vairavo traktorių.

Ir po karo jis nemetė naujos savo specialybės. Kasmet jis vis šauniau dirbo, geriau įvaldė techniką. Ir štai greta kovinių ordinų ir medalių Genadijaus krūtine papuošė Darbo Raudonosios Vėlavos ordinas.

Šiais metais Genadijus suarė 800 ha žemės, įvykdė metinę darbo užduotį 150 proc.

Nuotraukoje: „Krasnyj Oktjabrj“ kolūkio traktorininkas G. Askarovas (kairėje) ir kolūkio pirmininkas K. Tulinas.

L. Kukanovo (TASS) nuotr.

Silpna darbo drausmė trukdo gamybą

(Atkelta iš 1 psl.)

Jų darbščios rankos nudirba visus sunkiausius darbus.

Bet yra kolūkyje taip vadinamų dvivėdintųjų „senelių“, kurių dantys atgręžti į kolūki, o rankos prie darbo nejuda. Sorochovas Inokentijus — vyrukas jaunas. Galėtų ir kultū, ir kitus darbus dirbti. Bet jam ne tas rūpi. Šiemet išdirbo tik 0,76 darbadienio. Per dienas girtauja, ūlloja. Lapkričio 3 d., būdamas girtas, paskandino baloje kolūkio arkli. Ir už tai kol kas jokio „atpildo“ negavo.

Atsibodo Aldonas Bačkulytel tinginlauti — iš kolūkio pabėgo. Troškūnų kooperatyvo valdytojas tinginę pasodino į Traupio krautuvės vedėjos kėdę.

Iš buržuazinių laikų užsilikusi šlykšti piktžalė — nesakingas kai kurių žmonių girtuoklavimas, triukšmavimas viešose vietose — pasitaikydavo ir Viešintų miestelyje. Povilas Butkevičius, kelis kartus „auklėtas“ buržuazinio teismo, dažnai sukelia triukšmą Viešintose. Antonijus Kolesnikovas — geras kolūkio traktorininkas, bet jis dažnai gerdavo.

Pirminės partinės organizacijos biuro posėdyje buvo draugiškai pasikalbėta su drg. drg. Butkevičiumi ir Kolesnikovu, kurie po to ne tik kad nepažeidinėja tvarkos, bet sudraudžia ir kitus.

Didelį poveikį auklėjant kolūkiečius turi kolūkio draugiškas teismas. Per jo posėdžius į kultūros namus susirenka po 200—300 žmonių. Sprendžiant Petro Alešūno bylą už netakti-

ką jo pastelgimą bufete, už moterų įželdimą, daug žmonių pasisakė iš dalyvaujančiųjų salėje.

Keletas jaunuolių, kurie triukšmaudavo prie kultūros namų per pasilinksminimus, patekę į draugiško teismo posėdį, prašė teismo narius, kaip galima greičiau baigti svarstyti bylą. Jiems buvo gėda dėl savo poelgio ir jie prisizadėjo visiems susirinkusiems, kad ateityje niekuomet nepažeidinėsi viešosios tvarkos ir kitus nuo to sudraus.

Kolūkyje veikia draugovė viešajai tvarkai palaikyti. Gera savo pareigas atlieka draugovinė Antanas Bieliūnas ir Antanas Ragauskas. Į tvarkos pažeidimą viešose vietose, ypač prie kultūros namų, tuoj pat reaguojama, o pažeidėjai sudraudžiami.

Kaimo sūnelgose, kol-

auklėjimu, ir jiems patiems būtų lengviau dirbti.

Kodėl nepamėginti iš tokių, per vasarą poilsiausių, sudaryti kūrėjų brigadą? Kodėl negali valdyba pareikalauti: nedirbai vasarą, dirbk dabar. Nepaklus tokiame nutarimui, yra kitos priemonės, užrašytos artelės įstatuose.

V. RINKEVICIUS
Rajono prokuroras,
C. BYTAUTAS,
„Kolektyvinio darbo“
koresp.

AKTUBINSKO SRITIS. Prieš metus demobilizavęsis iš Tarybinės Armijos eilių lakūnas Olegas Moskaliovas pradėjo dirbti civilinėje aviacijoje. Jis valdo reaktyvinį bombonešį, perdirbtą į meteorologinės tarnybos lėktuvą. Jis tiria oro trasas, kuriomis skraido keleiviniai reaktyviniai lėktuvai. Informacija apie aeronavigacijos sąlygas didelėse aukštumose užtikrina saugų lėktuvų su keleiviais skridimą.

Nuotraukoje: aerometeorologinio lėktuvo įgula: (iš kairės į dešinę) lėktuvo vadas O. Moskaliovas, šturmanas S. Guzenko ir bortaerologas N. Michailenko.

O ŽIŪROVAI PAGEIDAUJA...

Liepos mėnesį rajoniniame laikraštyje buvo rašyta apie kino teatro „Pergalė“ darbo trūkumus. Tačiau kultūros skyrius į teisingą skaitytųjų kritiką nereagavo.

Štai praeitą sekmadienį kino demonstravimo metu tai viename, tai kitame salės kampe pasigirdo vaikų krykštavimas, vėliau verkšlenimas, o dar vėliau vaikai ėmė bėglioti po salę. Pasirodo, kai kurios mamos atsitempė į suaugusiems skirtą kino seansą mažus vaikus. Žiūrovai piktinosi tokiu netvarka. Bet argi kultūros skyriaus darbuotojams rūpi, kad žmonėms trukdoma žiūrėti filmą?

Dar vis pasitaiko, kad vakarinius seansus lanko mokiniai. Gi mokytojai šiuo klausimu atlaidūs. Atlaidūs ir kino teatro darbuotojai. Jiems, mat, svarbiausia kuo daugiau bilietų parduoti.

Arba štai dar vienas dalykas. Buvo paskelbta, kad kiekvieną dieną bus trys kino seansai. Gyventojai apsidžiaugė galėsia patogiausiu laiku lankyti kiną. Bet greit teko nusivilti. Nežinia, kieno ši gera tvarka buvo pakeista ir vėl pradėta demonstruoti po du kino seansus. Daugelis gyventojų apie tokias išdalgas nieko nežinojo ir prie kasos atėjo 16 val.

Kodėl gi tie patys trūkumai ir nesklandumai jau eilę metų kartojasi?

Atsakymas vienas: kultūros skyriaus ir kino teatro darbuotojai nežino kino lankytojų pageidavimų, nesidomi jais. Juk niekas nebeatsimena, kada įvyko paskutinioji žiūrovų konferencija.

Tokioje konferencijoje žiūrovai išreikštų savo

pageidavimus, pasiūlytų gerų priemonių kino darbui pagerinti. Ir labai keista, kad kultūros skyriaus vedėjas H. Judickas ir inspektorius A. Nemickas tiesiog kratosi žiūrovų konferencijos. Gal jie mano, kad visus trūkumus ir klaidas kino žiūrovai amžinai kęs?

A. Žilvinas

DARBŠTUOLIS

Kas nepažįsta „Ažuolo“ kolūkio I laukininkystės brigados kolūkiečio Jono Sližio? Apie šį sąžiningą ir darbštų kolūketį visi atsiliepia geru žodžiu. Nors jį jau slegia 68 metų našta, bet jis yra vienas laukininkystės brigados darbo pirmūnų. Iki šiol Sližys turi išdirbęs apie 300 darbadienių, o iki metų pabaigos iki 350 pasiryžęs išdirbti.

Kiekvieną dieną šį kolūketį galima sutikti besidarbuojant. Už gerą darbą Sližys ne kartą buvo premijuotas.

A. Vingris

Įvyks sporto tarybos plenumas

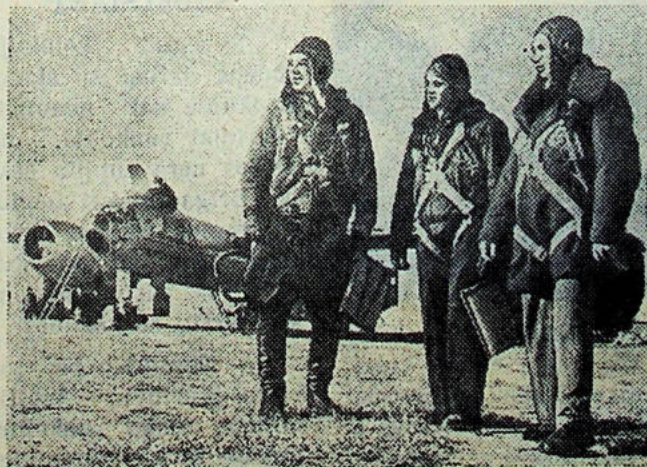
Neblogai padirbėjo šią vasarą sportininkai, gindami rajono sportinę garbę.

Ir štai artėja žiema. Sportininkų laukia naujos sportinės kovos.

Ankstesniais metais žiemos sportas rajone buvo apleistas. Kad to neatsitiktų ir šiemet, rajono sporto taryba numatė gerai iširti žiemos sporto vystymo galimybes visuose sporto kolektyvuose. Tam reikalui lapkričio 15 d. 13 val. kino „Pergalė“ salėje šauklamas rajono sporto tarybos plenumas, kuriame dalyvaus mokyklų fizinio lavinimo mokytojai, imonių, įstaigų, kolūkių ir tarybinių ūkių sporto kolektyvų vadovai.

Plenumas apsvarys esamą kolektyvuose padėtį ir numatys priemones sportinio darbo pagerinimui.

A. Tutkus
Rajono sporto tarybos
pirmininkas

ŠEIMININKAI

(Tėsinys. Pradžia
Nr. 91 (1178))

SELSTANTYS VEJAI

Buvo vaikus birželio tryliktosios pusiaudienis. Slenpioviai išsitiesė pa- nuovalyje. Pamatę poil- slaujančius samdinius, Laučius pravėrė langą ir norėjo šūktelėti, bet... Kas tai? Jis išgirdo rū- sų dundesį. Nuo plevutės pašoko vyras ir, metę dalgius, nukūrė Užpalių. Pakalnynės vieškelio pu- sėn, Laučius išėjo kie- man ir sukniubo.

— Viskas baigta... baigta, — raudamas rankom žolę ir drasky- damas plaukus, unkštė senasis dvarininkas.

O vieškelio, drebinda- mi žemę ir keldami dul- kių debesį, riedėjo rau- donžvalgdžiai tankai.

Prie Savičiūnų pleni- niai milžinai sustojo. Su- sirinko būrys žmonių. Iš kažkur atbėgusios mer- ginos spėjo suskinti lau- ko gėlių puokštes ir įteikti jas kareiviams. Barbora Kužulienė, Genė Steponienė ir kitos pa- sveikino išvauduotojus su duona ir druska.

Kai kurie kareiviai išsėgė iš piliūčių žvalgž- dutes ir dovanojo jas vai-

kams. Žmonių minia kle- gėjo, linksmai šnekučia- vosi, pasigirdo daina.

Tik vienas dvarinin- kas Laučius paklaikusių žvilgsniu klajojo po kie- mą ir nėjo prie vieške- lio.

— Atsitraukiti! — sustaugė jis prisarti- nusi žmonai ir vaikams.

— Ko tas senis šū- kauja? — paklausė ru- siškai augalotas kariškis.

— Mūsų ponas, — paaiškino jam vienas samdinys.

Kareiviai susidomėjo: — Kodėl jis toks nu- skuręs?

— Gal Pliuskino gi- minė? — pajukavo tas pats augalotas kariškis ir žengė prie dvarininko.

— Atsitraukiti! — vėl sukliko Laučius.

Kariškis žingsniavo artyn. Tuo metu senasis dvarininkas, staiga ant krūtinės perplėšęs marš- kinius, išsitraukė didžiulį kapšą, drykstelėjo jį. Ant žemės pabiro įval- riaspalviai banknotai, lyg krintantys lapai pa- sipylė po kiemą.

— Neatiduosi! Ne- atiduosi! Tai mano kraujas, mano... — gergždiančiu balsu krio- kė senis, po kiemą gau-

dydamas ir plėšydamas šimtilčius.

— Gobšas. Krauge- rys, — nusisplovė tas pats augalotas kariškis ir neatsigręždamas nupe- dino prie tankų. Dvario- kai — vieni grieždami dantimis, kiti pašalpal- linguodami galvomis — būreliais irgi pradėjo skirstytis.

Staiga pakilo vėjo gū- sis ir, sukdamas vie- sulų, perbėgo kiemą, iš- plėšė iš dvarininko ran- kų paskutinius bankno- tus ir nuskriejo, nuvilni- jo virš laukų, vakarų pusėn. Įkandinėjo atūžę kitas vėjosūkis, nudrės- kė nuo Laučiaus sumuru- sį skrybėlę ir trenkė ją patvartėn, į pačią sru- tų marmalyne.

Senasis dvarininkas taip ir liko stovėti, lyg nuvalnikuotas.

O virš senųjų dvaro klevų ir liepų suplevė- savo, sumirgėjo, lyg žy-

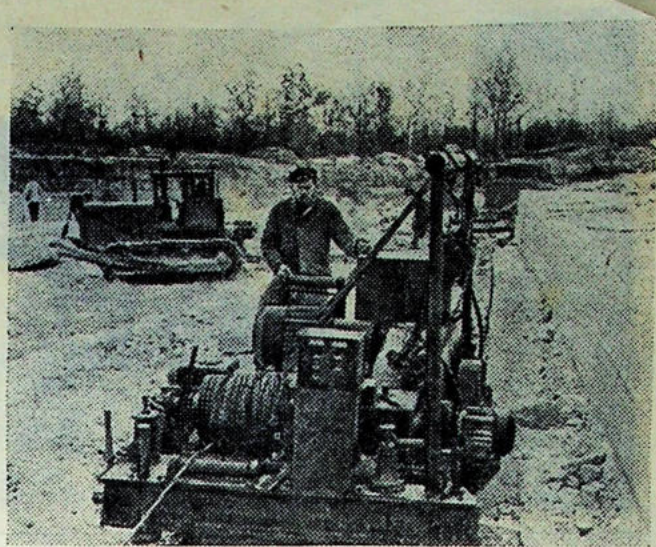
dinčių aguonų puokštė, raudonoji vėliava.

Tą atmintiną vakarą ilgai negeso žiburiai dva- riokų lūšnose ir dvaro rūmuose. Iš laukų grįž- tančios melžėjos nebene- šė pieno į dvarininko sandėlį, niekas nebekro- vė padargų į dvaro dar- žinę. Nebėjo žmonės į laukus nei sekančią, nei antrą dieną.

Vieną rytą vėl žmonės sujudo, sukruto. Iš Svė- dasų atvyko pirmieji ta- rybiniai pareigūnai. Jų tarpe buvo ir kaimyni- nio Deksnų kaimo vals- tietis, komunistas-pogrindininkas Didžgalvis, ma- žažemiai valstiečiai Ba- lys Žvirblis, Daujočių kaimo valstiečiai broliai Brakniai.

O po kelių dienų iš Svėdasų pašto paauglys Jonas Grigas, dabartinis kolūkio laiškininkas, at- nešė naujausius laikra- čius, kuriuose buvo ra- šoma apie žemės refor- mą, dvarų dalinimą.

(Bus daugiau)

ESIJOS TSR. Kingisepo miesto apylinkėse, Sare- mo saloje kasamas dolomitas, arba, kaip čia jis vadi- namas, „Saremo marmuras“. Sviesiai pilkas dolomi- tas, jį nušlavus, įgauna žalsvai gelsvą atspalvį. Dolomitas turi labai gerą savybę: kasamas jis paly- ginti minkštas, lengvai apdirbamas, bet paskui greit akmenėja ir tvirtėja. Jis naudojamas namų apdailai ir skulptūroms.

Nuotraukoje: akmens skaldymo mašina „SM-428“ dolomitų kasyklos karjere.

V. Gorbunovo (TASS) nuotr.

eik ir gyvenk. Nepa- miršk aukoti dievo baž- nyčiai, atsimink, kad Jė- zus Kristus pats pasiau- kojo už mus nusidėjė- lius.

Netrukus Elžbieta par- davė arkliuką ir nusi- pirkto karvutę.

Vėl eilę metų nešiojo sviestą klebonėliui, o kai kartą Survyla ėmė klausinėti apie vištą, Elžbieta suprato ir vė- liau šalia gelsvoko sviesto gumulo pridėda- vo desėtką-kitą kiaušini- ų. Kada tik užeidavo į bažnyčią, visuomet pa- likdavo nors ir negaus- sias kapeikas.

Pajutusi, kad ir jos amželis baigiasi, Elžbie- ta man pasakė:

— Tau, Staseli, tik- rai nebereikės mokėti už mano laidotuves. Juk ne vieną pūdėlį sviesto, tūkstančius kiaušinių ir rublių atidaviau klebonė- liui.

Vieną gūdžią, vėjuotą naktį senutė pasimirė.

— Daug iš tavęs už senutės laidotuves nelm- siu, sūnau Kristuje, — maloniai sušneko klebo- nas Survyla, kai aš krei- piausi dėl senutės laidotuvų. — Sumokėk porą šimtelį, ir užteks.

— Aš iš karo tik ką grįžau, mažai vaikal... — bandžiau teisintis.

Bet Survyla mane nu- ramino:

— Karvę Raupštienė paliko.

— Betgi laidotuvių išlaidos... — bandžiau spirts.

— Tu esi tvirtas, už- dirbsi. Šią žiemą vaikų neleisk į mokyklą, ir iš- simokėsi.

Sukrapštęs vieną šim- tą, atidaviau jam. Bet klebonas užpyko, kodėl

ne abu iš karto. Primi- niau jam Raupštienės sviestą ir kiaušinius. Klebonas supyko ir išba- rė, kad aš kišas nosį į dievo ir bažnyčios reika- lus ir įspėjo, kad atelty- je būčiau protingesnis.

Rudenio miškų ūky- je gavau pasiūlymą plevų. Apie tai sužinojo Survyla ir sekančią die- ną atsiuntė pas mane sa- vo berną su raštelio, kad už skolą atveščiau šie- no. Netekęs kantrybės, nuvežiau jam šieno vežl- mą. Bet kunigas išbarė mane, išgėdino, kad per mažai atvežiau.

Kai po kelių metų rei- kėjo krikštyti vaiką, Sur- vyla už krikštą pareika- lavo apmokėti iš anksto.

— Žinau aš tokius! — pasakė. — Nepalmsi iš kalno, paskui lauk — nesulauksi.

Kada tik pagalvoju apie tai, tai visad ste- bluosi dvasios tėvų gob- šumu. Kam jiems tiek turtų? Tuo labiau, jog tikintiesiems jie skelbia, kad kuo turtingesnis bū- si, tuo sunkiau į „rojų“ patekti. O gal jie patys netiki tuo rojumi?

Stasio Veršylos pasakojimą užrašė L. ZEMAITIS

Ką užsiprenumeruoti?

Žurnalas mechanizatoriams

TSRS Žemės ūkio ministerija leidžia gamybinį žur- nalą „Kaimo mechanizatorius“. Jame traktorininkai, kombainininkai, automašinų valruotojai, tektintojai, kalviai ir kiti mechanizatoriai pasakoja apie savo darbo patirtį: žurnale nagrinėjami gamybiniai-techni- niai klausimai, darbo organizavimas ir apmokėjimas, populiarinami racionalizatoriniai pasiūlymai. Be to, redakcija teikia skaitytojams konsultacijas įvairiais klausimais.

Žurnale spausdinami reportažai, apybraižos apie kaimo mechanizatorių gyvenimą ir darbą.

Daug naujovių kasdien išrandama mechanizatorių darbui palengvinti, technikos amžliui prailginti. Dau- gelyje šalies sričių mechanizatoriai jau įsisavino šal- tų metalų suvirinimą, trūkusių blokų užklavimą. Tai puikios naujovės, kurlas turi įsisavinti ir mūsų me- chanizatoriai. Siame reikale jiems daug padės žurna- las „Kaimo mechanizatorius“.

Žurnalas iliustruotas. Metinės prenumeratos kaina 18 rub.

Mechanizatoriai! Užsisakykite šį žurnalą. Jo pusla- piuose jūs rasite daug naujo, įdomaus, naudingo.

Mūsų MEDŽIAGOS PĖDSAKAIS

„Jei batas prakiūra“

Kad už batų patalsymą brangiai ima Anykščių pramkombinato batsiu- viai, buvo rašyta „Kolektyvinio dar- bo“ 68 (1155) numeryje.

Pramkombinato direktorius J. Uz- donas praneša, kad straipsnyje mi-

nimas faktas pasitvirtino. Straipsne- lis apsvarstytas batsiuvių susirinki- me ir numatytos konkrečios priemo- nės mokesčiui už batų taisymą atpi- ginti.

„Vedėja dingo“

Atsakydamas į taip pavadintą ži- nutę, išspausdintą „K. d.“ 72 (1150) numeryje, rajono kultūros skyriaus vedėjas H. Judickas praneša, kad

„Jaros“ kolūkio klubo-skaityklos ve- dėja Rancovaitė išvyko mokyti. Da- bar minėtoje skaitykloje dirba kita darbuotoja.

LIŪDNI PRISIMINIMAI

Daug kilometrų į vi- sas puses tęsiasi senoji, kartais rami, paslaptin- ga, kartais niūri ir ošlan- ti, o kartais pilna džiū- gesio, paskendusi kva- piuose žieduose, paukš- telių čulbėjime, žvėre- lių bruzdesy, puikuolė Šimonių giria. Tęsiasi ši giria, rodos, be galo ir krašto. Tik kur-ne-kur čia rymo išsimėtę skur- dūs kaimeliai.

Pačiamė girios vidu- ryje, smėlėtoje lygumė- lėje, nuo neatmenamų laikų įsikūręs Stukų kaimas.

Vienoje iš trobelių gyvenimo rami, darbšti ir dlevoaiminga grytelin- kė Elžbieta Raupštienė. Kol buvo gyvas vyras Jonas Raupštas, jie šlaip- taip suvedavo galą su galu. Mat, Jonas veži- kavo miške. Tiesa, rei- kalingiausias prekes daugiausia prisileidavo pirkti skolon, nes litas buvo labai retas ir sli- dus.

Geriau pradėjo gyven- ti Raupštai tarybiniais metais. Bet senasis Raupštas netrukus pasi- mirė. Sunkus ilgų metų darbas ir nuolatiniai ne- pritekalia be laiko nuva- rė jį į kapus. Raupštą pakasė Svėdasų kapinė- se, ir dlevoaiminga Elž- bieta nuolankiai prispau- dė suskirdusias lūpas prie putnios klebono Sur- vylos rankos. Ji norėjo padėkoti klebonui, kad priėmė jos vyro palaikus į kapines. Dar toll iki vyro mirties Elžbieta il- gus metus nešė klebonė- liui desėtkas kiaušinių ir paskutinius prakaitu kve- plančius centus. Todėl ji buvo tikra, kad už laidotuvės mokėti nebereiks.

— Ką gi, Raupštienė. Iš tavęs daug aš nelm- siu, — maloniai šypso- josi klebonas. — Treje- to šimtelį rublių užteks.

Elžbieta nustėro iš išgąščio. Verkdama ėmė prašyti atleidžiama nuo laidotuvių mokesčio. Juk ką ji turėjo sutaupti, viską išleido laidotu- vėms.

— Kaip gi tu taip gali meluoti, mano duk- ra? Vyras gi paliko ark- lį, vežimą. Parduok ir skolą atiduosi. Be to, turi giminių. Paskolink iš jų ir atnešk.

Kada su Elžbieta nu- nešėm suskolintus pin- gus, Survyla maloniai ir švelniai patapšnojo per raukšlėtą moterišką skruostą.

— Aš už tavo vyrą sumesiu poterėlius, o tu

Neapšviesta gatvė

Draugystės gatvė jau nemaža ir kaskart vis plečiasi. Bet ji labai ap- leista: negrįsta, nesu- lyginama, palijus lie- tui, pažlunga. Gatvėje nėra nė vienos elektros lemputės. Todėl vakare praeiviai labai išsipurvi- na.

Gyventojai pageldau- ja, kad artimiausiu laiku gatvė būtų apšviesta.

A. Zalėnas

ITALIJA. Siuose Neapolio rajonuose gyvena miesto bėdnuomenė.

V. Bordanovo (TASS) nuotr.

Pokalbiai gamtos mokslų temomis

Vienas žinomo anglų rašytojo Herberto Vello veikėjas atlieka nepaprastą kelionę į mūsų planetos praeitį ir ateitį savo paties išrasta „laiko mašina“. Jis susitinka su mūsų sentėvais ir palikuonimis ir po nuostabių nuotykių laimingai grįžta atgal.

Mūsų laikais, kai audringai vystosi mokslas ir technika, daug kas iš to, kas kažkada buvo aprašoma moksliniuose fantastiniuose romanuose, tapo tikrove. Pasitvirtino ir kal kurie fantastiniai Vello spėjimai. Tačiau sukurti „laiko mašiną“, kuria būtų galima prasisksverbtį į praeitį ir ateitį, o paskui grįžti atgal į dabartį, deja, negalima. Ir vis dėlto vienas kelionės į ateitį būdas yra: jis susijęs su skridimais į pasaulio erdvę.

Kasdieniniame gyvenime mes naudojames vienais ir tais pačiais laiko vienetais. Kad ir kokioje Žemės vietoje mes bebūtume, viena valanda trunka visuomet tiek pat: Maskvoje ir Novosibirske, Berlyne ir Buenos Airėse, Pekine ir Niujorke. Mūsų laikrodžiai gali „atsilikti“, „skubėti“ ir net „sustoti“, bet pats laikas visada slenka vienodai: ir veržlame automobilyje, ir povandeniniame laive, ir traukinyje, ir lėktuve. Tačiau mokslo raida parodė, kad šis fizikos dėsnis galioja tik tam tikromis sąlygomis.

XX amžiaus pradžioje garsus fizikas Alber-

tas Einšteinas sukūrė reliatyvumo teoriją. Einšteino ir kitų mokslininkų tyrimai parodė, kad esant dideliems greičiams, pri-lygstantiems šviesos greičiui, daugelis fizikos procesų vyksta kitaip, negu įprastomis sąlygomis. Konkrečiai, bet kurioje judančioje sistemoje, pavyzdžiui, kosminėje raketoje, laikas slenka lėčiau, negu toje sistemoje, pro kurią ji skrieja, pavyzdžiui, Žemėje.

Taip pat išaiškėjo, kad toks atsilikimas bus tuo reikšmingesnis, kuo

keleiviams ir laikas, ir visi fiziniai bei biologiniai procesai būtų žymiai lėtesni, negu žmonėms, pasiliekantiems Žemėje.

Antai, skriejant 255.000 kilometrų per sekundę greičiu, per tą laiką, per kurį raketos laikrodžiai skalčiuotų 12 mėnesių, Žemėje laiko praėjus dvigubai daugiau. O jeigu greitis būtų 299.990 km per sekundę, laiko susitaupytų pasakiškai daug: pasenęs tik vieneriais metais per kelionės metus, tokios raketos keleivis, grįžęs į Žemę, rastų, kad per jo

Ar gali sutrumpėti laikas?

didesnis greitis. Grižėtai kalbant, ir skriejančiame automobilyje, ir traukinio vagonė, ir skrendančio lėktuvo kabinoje laikrodžiai eina šiek tiek lėčiau, negu laikrodžiai, nejudantys pritvirtinti Žemėje. Bet mes to nepastebime: per daug mažas šių transporto rūšių greitis, palyginti su šviesos greičiu.

Jeigu laikrodžiai būtų net dirbtiniame Žemės palydove, kuris skrieja maždaug 30 tūkstančių kilometrų per valandą, tai ir šiuo atveju laikrodžiai atsiliktų labai nežymiai. Tik milžiniškai greičiai, artimi šviesos greičiui, gali gana juntamai sulėtinti laiką. Ir jeigu pavyktų sukonstruoti raketą, galinčią skristi šviesos greičiu, tai jos

nebuvimo laiką čia prabėgė... 375 metai. Kuo mažiau skirsis raketos greitis nuo šviesos greičio, tuo daugiau bus laimima laiko. Laiko galima sutrumpinti net keletą tūkstančių metų.

Tokios nepaneigiamos dabartinės teorinės fizikos išvados. Jās patikrino daugybė labai sudėtingų eksperimentų ir jos plačiau naudojamos praktikoje. Jomis paremti įvairiausių atominės fizikos įrenginių apskaičiavimai ir konstrukcijos, konkrečiai, šiomis išvadomis paremti milžiniški branduolinių dalelių greitintuvai. Jeigu reliatyvumo teorija būtų neteisinga, visi šie įrenginiai neveiktų.

Mūsų laikų mokslas turi tiesioginių įrodymų, kad laiko trukmė iš tikrųjų priklauso nuo judėjimo greičio. Konkrečiai, tai patvirtina „mezonų“ — kosminių spindulių dalelių — skriejimo stebėjimai.

O tai reiškia, kad žmogui atsiveria pulki perspektyva keliauti ne tik į erdvę, bet ir į ateitį. Naudodamiesi laiko trumpėjimo efektu, žmonės galės perskristi nepažvelgiamas kosmines platybes ir nuskristi iki žvaigždžių. Bet, dėl to, kad raketa Žemės atžvilgiu skrieja tolygiai ir

Sekmadienį į Anykščius draugiškos futbolo rungtynės buvo atvykę Utenos sporto mokyklos auklėtiniai, kurie susitiko su vietos statybos-montavimo valdybos futbolininkais.

Pirmasis įvertis krenta į Utenos futbolininkų vartus. Jį pasiekia puolėjas J. Peslekas. Bet, praėjus 15 minučių, svečiai rezultatai išlygina. Pirmasis kėlinys ir baigėsi rezultatu 1:1. Po pertraukos mūsų futbolininkai žaidžia žemiau savo galimybių. Jie neišnaudoja keletos tikrai gerų progų. Todėl nleko nuostabaus, kad mūsų futbolininkai, tur būt, jau paskutines šio sezono rungtynes pralaimėjo rezultatu 3:4.

Spalio 7 d. pirmą kartą mūsų rajono LDAALR komitetas surengė miesto stadione figūrines motociklininkų varžybas.

tiesia linija, ją visiškai teisėtai galima laikyti nejudančia, o Žemę, priešingai, tostančia nuo raketos į priešingą pusę. Tokiu atveju visi samprotavimai gali būti atvirkštiniai, ir dėl to persasi išvada: laikas

slenka lėčiau ne skriejančioje raketoje, o Žemėje. Šis keistas, pirmu požiūriu, teiginy žinomas „laiko paradokso“ vardu.

Kur iš tiesų lėčiau slenka laikas: raketoje ar Žemėje? Norint atsakyti į šį klausimą, reikia prisiminti, kad raketa negali visą laiką skristi vienodu greičiu, tolygiai ir tiesia linija. Ji turi iš pradžių įgauti reikiamą greitį, o po šio atgal momentu sulėtinti iš pradžių jį, o paskui vėl sparčiau skristi. Vadinas, laikas sulėtėja raketoje, o ne Žemėje.

Vadinas, laikas gali būti įveiktas — tokios dabartinės teorinės fizikos išvados. Ar galima keliauti keičiant laiką praktiškai? Padaryti tai labai sunku. Tam, kad raketa galėtų skristi greičiu, artimu šviesos greičiui, prireiks nepaprastai daug energijos.

Tačiau žmogus palaipsniui pažąboja vis naujas ir naujas gamtos jėgas, vis galingesnius energijos šaltinius. Galima galvoti, kad būsimosios žmonijos kartos galės keliauti ne tik į erdvę, bet ir valdyti laiką.

Astronomas
V. KOMAROVAS

Švenčių dienomis

Labai džiugu, kad šiose varžybose dalyvavo daug kolūkiečių.

Po pirmųjų pravažiavimų atrodė, kad į pirmąją vietą pretenduoja RTS darbuotojas B. Kamarauskas, kuris greičiausiai ir be baudos taškų pravažiavo distanciją. Bet pirmauti jam teko neilgai.

Štai starte „Draugystės“ kolūkie traktorininkas Taranda. Žiūrovai dėmiai stebi jo pravažiavimą. Taranda negauna baudos taškų ir distanciją pravažiuoja greičiau už Kamarauską.

Pirmąją vietą iškovojė Taranda, antrąją — Kamarauskas, o trečiąją atiteko Ažuozerių septynmetės mokyklos mokytojus Sipul.

Varžybų nugalėtojai buvo apdovanojami diplomais.

J. PAJARSKAS

Užsienio lietuvių spaudoje

Prieš galą — piktas

Kai kurių kalėjimų likvidavimas Tarybų Lietuvoje sukėlė gyvą atgarsį Amerikos lietuvių tarpe. Pažangioji lietuvių spauda džiaugsmingai aprašo šį įvykį. „Vilnius“ laikraštis pažymi, kad Amerikoje priešingai — kalėjimuose nebesutelpa nusikaltėliai: „Jų skalčius nuolat auga. Tai pripažįsta ir „dorovės“ sargas J. Edgar Hoover“.

Visiškai kitaip į kalėjimų likvidavimą Tarybų Lietuvoje atsiliepė JAV lietuviškoji nacionalistinė spauda. Tautininkų laikraštis „Dirva“ emė šaukti, kad tai, esą, melas. Atsakydamas į šio laikraščio plepalus, žurnalistas S. Jokubka rašo: „Mano močiutė teisybę sakdavo: gyvulys prieš galą darosi piktas...“

VOKIETIJOS DEMOKRATINE RESPUBLIKA. Prieš ketverius metus Belgijos valstybiniame mišku ūkyje buvo sukurta nutrijų ferma. Dabar joje yra 1200 žvėrelių. Jų kailiukai skiriami eksportui.

Nuotraukoje: žvėrelių fermoje.

Melano (Centralbild) nuotr.

Už redaktorių Č. BYTAUTAS

J A U

l a i k a s
užsiprenumeruoti
rajo no laikraštį

**KOLEKTYVINIS
DARBAS**
1961 metams

Panevėžio Grūdų produktų gamyklų valdyba superka vasarinių vikių sėklą. Už vieną kg vikių sėklos mokama po 5 rublius ir apkeitymo tvarka parduoda koncentruotų pašarų po 2 kg. Direktorius

MOKSLAS IR TECHNIKA

Vulkanizatorius kišenėje

Maskvos elektros dirbinių gamykla išleidžia portatyvinius vulkanizatorius. Tokiu miniatiūrinu lengvu prietaisu galima pataisyti sugadintą autobuso, motociklo arba motorolerio kamerą nebologiau negu su stacionariu vulkanizatoriumi. Kišeninis vulkaniza-

torius prijungiamas prie automobilio akumulatoriaus. Pakenkta kameros dalis su lopeliu įdedama į vulkanizatorių ir prispaudžiama sraigto, kuris smarkiai spaudžia vulkanizuojamą vietą. Po dešimties minučių kaitinimo kamera ištraukiama su pritvirtintu lopeliu.